جهان اخبار

روزنامه خبری و تحلیلی؛ فرهنگی، سیاسی و اجتماعی

سایت: WWW.JAHANAKHBARNEWS.IR

ایمیل: JAHANAKHBAR@GAMIL.COM

تلفن: ۳۳۳۶۷۴۹۶-۰۶۱

فکس: ۲۸۴۲۱۷۵۸-۰۲۱

شماره ۲۱۶۹ - شنبه ۱۱ مهر ۱۴۰۵ - ۲۱ ربیع‌الثانی ۱۴۴۸ - OCTOBER 03, 2026

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: صادق سلامت دوم | سردبیر: محمد سلامت دوم

طراح و گرافیست: مهدی سلامت دوم | مدیر تحریریه: مهدی محمدزاده

زیر نظر شورای نویسندگان | نشانی: اهواز، امانیه، انتهای خیابان منصفی شرقی بین مدرس و لقمان، جنب کارگزاری بیمه، انتهای بن بست دانایی، پلاک ۶ لیتوگرافی و چاپ: نشر فرهنگ اهواز

گفت‌وگو با نغمه میلانی‌فر، رئیس کتابخانه مرکزی استان خوزستان درباره فعالیت‌های ماه‌های اخیر، توسعه نقش اجتماعی کتابخانه و برنامه‌های پیش‌رو؛

کتابخانه مرکزی خوزستان در مسیر بازگشت به متن جامعه

کتابخانه‌های عمومی امروز تنها مکانی برای نگهداری، امانت و مطالعه کتاب نیستند؛ بلکه می‌توانند به عنوان یکی از مهم‌ترین فضاهای فرهنگی و اجتماعی شهر، زمینه حضور، گفت‌وگو، یادگیری و مشارکت اقشار مختلف جامعه را فراهم کنند.کتابخانه مرکزی استان خوزستان نیز در ماه‌های اخیر با همین رویکرد، در کنار ارائه خدمات جاری کتابخانه‌ای، توسعه برنامه‌های فرهنگی، ادبی، آموزشی و اجتماعی، گسترش فعالیت‌های کودک و نوجوان، تعامل با مدارس و مجموعه‌های فرهنگی و همچنین پیگیری مسائل عمرانی و زیرساختی را در دستور کار قرار داده است.در همین زمینه با نغمه میلانی‌فر، رئیس کتابخانه مرکزی استان خوزستان، درباره ظرفیت‌های این مجموعه، اقدامات انجام‌شده در ماه‌های اخیر و برنامه‌هایی که برای آینده کتابخانه در نظر گرفته شده است، گفت‌وگو کرده‌ایم.

سؤال: در ابتدا کمی درباره کتابخانه مرکزی استان خوزستان و ظرفیت‌های این مجموعه توضیح دهید.کتابخانه مرکزی استان خوزستان یکی از مهم‌ترین مجموعه‌های کتابخانه‌ای و فرهنگی استان است که با توجه به وسعت، امکانات و تنوع فضاهای موجود، ظرفیت بسیار خوبی برای ارائه خدمات فرهنگی و کتابخانه‌ای در سطح شهر اهواز و حتی استان دارد.این مجموعه دارای بخش‌های متنوعی از جمله مخزن و امانت، سالن‌های مطالعه عمومی و خصوصی، بخش کودک شهید میکائیل، بخش مرجع، سالن کارگاه‌های آموزشی، سالن نشست‌های فرهنگی و ادبی قیصر امین‌پور، تالار اجتماعات کارون، سالن کنفرانس و فضاهای ویژه برگزاری جلسات، نشست‌ها و برنامه‌های فرهنگی است.طبیعتاً مجموعه‌ای با این وسعت، علاوه بر ظرفیت‌های فراوان، نیازمند نگهداری، بازسازی و به‌روزرسانی مستمر نیز هست. در حال حاضر بخش مخزن و برخی دیگر از قسمت‌های کتابخانه نیازمند تعمیر و بهسازی هستند. در ماه‌های اخیر تلاش کرده‌ایم موضوع تعمیرات و بازسازی بخش‌هایی را که روند اجرای آنها در مقاطعی کند یا متوقف شده بود، مجدداً فعال و با جدیت بیشتری پیگیری کنیم.در کنار فضای داخلی، وضعیت محوطه پیرامونی، ورودی کتابخانه، تسهیل دسترسی اعضا و مراجعان نیز مورد توجه ما قرار گرفته است؛ زیرا معتقدیم کیفیت فضای فیزیکی کتابخانه نیز بخشی از تجربه فرهنگی مخاطب است.سؤال: شما از «بازگشت جامعه به کتابخانه» به عنوان یکی از رویکردهای اصلی خود نام برده‌اید. منظورتان از این نگاه چیست؟نگاه ما این است که کتابخانه نباید صرفاً محلی باشد که فرد برای امانت گرفتن کتاب یا استفاده از سالن مطالعه به آن مراجعه کند. کتابخانه می‌تواند یک فضای زنده فرهنگی و اجتماعی باشد؛ فضایی که خانواده‌ها، کودکان و نوجوانان، دانشجویان، نویسندگان، شاعران، هنرمندان و دیگر اقشار جامعه بتوانند در آن حضور داشته باشند و احساس تعلق کنند.وقتی از بازگشت جامعه به کتابخانه صحبت می‌کنیم، منظورمان ایجاد همین پیوند مستمر است. باید دلایل متنوعی برای آمدن مردم به کتابخانه وجود داشته باشد؛ مطالعه و امانت کتاب یکی از آنهاست، اما در کنار آن می‌توان نشست‌های ادبی، کارگاه‌های آموزشی، برنامه‌های کودک و نوجوان، نمایشگاه‌ها، رونمایی کتاب، برنامه‌های هنری و فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی را نیز تعریف کرد.در ماه‌های اخیر تلاش کرده‌ایم تنوع برنامه‌ها را افزایش دهیم و ارتباط کتابخانه با گروه‌های مختلف جامعه را گسترش دهیم. هدف این است که شهروندان کتابخانه را بخشی از زندگی فرهنگی خود بدانند و ارتباط آنها با این فضا، مستمر و پایدار باشد.سؤال: در حوزه فعالیت‌های فرهنگی و ادبی چه برنامه‌هایی در کتابخانه اجرا شده است؟یکی از ظرفیت‌های ارزشمند کتابخانه مرکزی استان خوزستان، محافل ادبی و فرهنگی آن است. برخی از این محافل سال‌هاست در حوزه‌های مختلف از جمله شعر و ادبیات، حافظ‌خوانی، شاهنامه‌خوانی، نویسندگی و ادبیات دفاع مقدس فعالیت دارند و تلاش ما بر این بوده است که ضمن حمایت از این ظرفیت، زمینه استمرار و توسعه فعالیت آنها نیز فراهم شود.در ماه‌های اخیر برنامه‌ها و نشست‌های متعددی برگزار شده است. از جمله می‌توان به برنامه‌های مرتبط با روز شعر و ادب فارسی، رویداد ادبی «امشب ای ماه»، دورهمی خبرگان قلم در حوزه ادبیات دفاع مقدس، نشست‌های شعر و ادبیات، رونمایی از آثار شاعران، حافظ‌خوانی و شاهنامه‌خوانی اشاره کرد.در کنار این برنامه‌ها، توجه ویژه‌ای نیز به حضور کودکان و نوجوانان در فعالیت‌های ادبی داشته‌ایم تا ارتباط آنها با ادبیات، داستان‌ها و میراث فرهنگی و ادبی ایران از سنین پایین شکل بگیرد.یکی از اهداف ما این است که کتابخانه مرکزی به محل حضور و تعامل مستمر اهالی فرهنگ و ادب است ان تبدیل شود و بتوانیم از ظرفیت ارزشمند شاعران، نویسندگان، پژوهشگران و هنرمندان خوزستان بیش از گذشته بهره ببریم.سؤال: بخش کودک کتابخانه در ماه‌های اخیر فعالیت قابل توجهی داشته است. چه رویکردی در این بخش دنبال می‌کنید؟بخش کودک شهید میکائیل یکی از بخش‌هایی است که ظرفیت بسیار خوبی برای ارتباط با خانواده‌ها و نسل جدید دارد و به همین دلیل توسعه فعالیت‌های آن برای ما اهمیت ویژه‌ای دارد.در فصل تابستان برنامه‌های متنوعی در حوزه قصه‌گویی، شاهنامه‌خوانی و نقالی، نقاشی، فعالیت‌های خلاقانه، آموزش‌های فرهنگی و برنامه‌های گروهی برگزار شد. تلاش کردیم برنامه‌ها به شکلی طراحی شوند که کودک صرفاً مخاطب و شنونده نباشد، بلکه خودش نیز بخشی از فرایند اجرای برنامه باشد.برای نمونه، در برنامه‌های شاهنامه‌خوانی و نقالی تلاش شد کودکان در اجرا مشارکت داشته باشند. این مشارکت علاوه بر ایجاد جذابیت، به افزایش اعتمادبه‌نفس، تقویت مهارت‌های ارتباطی و آشنایی عمیق‌تر آنها با ادبیات و فرهنگ ایرانی کمک می‌کند.در ادامه نیز کارگاه‌هایی با موضوع مفاهیم شهروندی و اجتماعی در نظر گرفته شده است؛ که متناسب با زبان و فضای ذهنی کودکان ارائه خواهد شد.سؤال: با آغاز سال تحصیلی، برای ارتباط بیشتر مدارس و دانش‌آموزان با کتابخانه چه برنامه‌ای دارید؟همزمان با آغاز سال تحصیلی، طرح «مهر کتاب» را در کتابخانه مرکزی استان خوزستان دنبال می‌کنیم. این طرح فرصتی برای ایجاد ارتباط هدفمندتر میان مدارس و کتابخانه است.از مدیران مدارس، معلمان و دانش‌آموزان دعوت کرده‌ایم تا در این طرح مشارکت کنند و از ظرفیت‌های کتابخانه بهره ببرند. هدف ما این است که دانش‌آموزان از نزدیک با کتابخانه، منابع موجود، بخش کودک و نوجوان و خدمات فرهنگی و آموزشی آن آشنا شوند.کتابخانه مرکزی آمادگی دارد در زمینه بازدیدهای گروهی مدارس، آشنایی دانش‌آموزان با بخش‌های مختلف کتابخانه، نشست‌های کتاب‌خوانی و برنامه‌های فرهنگی و آموزشی مشترک با مدارس همکاری کند.اگر بتوانیم ارتباط کودک و نوجوان با کتاب و کتابخانه را از سنین پایین به یک تجربه جذاب و مستمر تبدیل کنیم، طبیعتاً در آینده نیز شاهد ارتباط عمیق‌تر آنها با مطالعه و فعالیت‌های فرهنگی خواهیم بود.سؤال: در زمینه همکاری با سایر دستگاه‌ها و مجموعه‌های فرهنگی چه اقداماتی انجام شده است؟یکی از موضوعاتی که به صورت جدی دنبال می‌کنیم، گسترش همکاری‌های بین‌دستگاهی است. ظرفیت‌های فرهنگی شهر متعلق به یک مجموعه یا دستگاه خاص نیست و معتقدیم از طریق همکاری و هم‌افزایی می‌توان از امکانات موجود به شکل مؤثرتری استفاده کرد.در همین راستا، تعاملاتی با کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شکل گرفته و درباره برگزاری برنامه‌های مشترک برای کودکان و نوجوانان، استفاده از ظرفیت مربیان، برگزاری کارگاه‌های آموزشی، قصه‌گویی، نمایش و دیگر فعالیت‌های فرهنگی گفت‌وگو و برنامه‌ریزی شده است. در حوزه فضای پیرامونی کتابخانه نیز تعامل و رایزنی‌هایی با شهرداری منطقه ۲ اهواز انجام شده است تا بتوانیم از ظرفیت شهرداری برای ساماندهی و بهبود شرایط محیط اطراف کتابخانه استفاده کنیم. در اینجا لازم می‌دانم از همراهی و حمایت‌های مهندس علی‌نژاد، شهردار محترم منطقه ۲ اهواز در این زمینه تشکر کنم.تجربه نشان داده است که هرجا دستگاه‌ها و مجموعه‌های فرهنگی در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند، نتیجه فعالیت‌ها نیز گسترده‌تر و اثرگذارتر بوده است. بنابراین توسعه این همکاری‌ها یکی از مسیرهایی است که در آینده نیز با جدیت دنبال خواهیم کرد.سؤال: وضعیت تعمیرات و بازسازی ساختمان کتابخانه چگونه است؟ساختمان کتابخانه مرکزی استان خوزستان به دلیل وسعت مجموعه و میزان بهره‌برداری طی سال‌های گذشته، در برخی بخش‌ها نیازمند تعمیر، بازسازی و بهسازی جدی است.خوشبختانه با پیگیری‌های مستمر حجت‌الاسلام والمسلمین حاج ماجد منابی، مدیرکل محترم کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان، موضوع تعمیرات و رفع مشکلات زیرساختی کتابخانه در ماه‌های اخیر با جدیت بیشتری دنبال شده و تلاش شده است روند برخی اقدامات که در گذشته کند یا متوقف شده بود، دوباره فعال شود. بازسازی و بهسازی مخزن، رسیدگی به برخی فضاهای داخلی، نمای ساختمان، ورودی، محوطه، و همچنین رفع مشکلات زیرساختی از جمله مواردی است که مورد توجه قرار گرفته است.طبیعتاً اجرای کامل این اقدامات نیازمند تأمین اعتبار و در برخی موارد همکاری دستگاه‌های دیگر است. آنچه برای ما اهمیت دارد این است که مشکلات موجود به شکل دقیق شناسایی و اولویت‌بندی شوند و پیگیری آنها تا رسیدن به نتیجه متوقف نشود.سؤال: چه برنامه‌هایی برای آینده کتابخانه مرکزی استان خوزستان در نظر گرفته‌اید؟چند مسیر را به صورت همزمان دنبال می‌کنیم. نخست، گسترش ارتباط کتابخانه با مدارس، دانشگاه‌ها، خانواده‌ها و مجموعه‌های فرهنگی و اجتماعی است. در کنار آن، توسعه برنامه‌های کودک و نوجوان، تقویت محافل ادبی، برگزاری نمایشگاه‌ها، نشست‌های تخصصی و کارگاه‌های آموزشی و استفاده بیشتر از ظرفیت نویسندگان، شاعران، هنرمندان و فعالان فرهنگی استان در دستور کار قرار دارد.مسیر دیگر، ارتقای فضای فیزیکی و زیرساخت‌های کتابخانه است. تکمیل بازسازی‌ها، ساماندهی محیط پیرامونی و استفاده بهتر از ظرفیت‌های موجود می‌تواند زمینه تبدیل کتابخانه به یک مجموعه فرهنگی پویا و چندمنظوره را فراهم کند.موضوع مهم دیگر برای ما استمرار برنامه‌ها است. فعالیت فرهنگی زمانی می‌تواند اثرگذار باشد که از حالت مناسبتی و مقطعی خارج شود. به همین دلیل تلاش می‌کنیم برنامه‌ها تا حد امکان دارای تقویم مشخص، استمرار و هدف‌گذاری باشند.هدف این است که کتابخانه برای گروه‌های مختلف سنی و اجتماعی برنامه داشته باشد و مخاطب وقتی وارد کتابخانه می‌شود، احساس کند در این مجموعه همواره جریان فرهنگی زنده‌ای وجود دارد.

سؤال: اگر بخواهید هدف نهایی این مجموعه اقدامات را در یک چارچوب بیان کنید، چه خواهد بود؟هدف اصلی ما این است که کتابخانه مرکزی استان خوزستان جایگاه شایسته خود را در زیست فرهنگی و اجتماعی استان پیدا کند.می‌خواهیم مردم کتابخانه را فضایی در دسترس، امن، پویا و متعلق به خودشان بدانند؛ جایی که علاوه بر مطالعه و دسترسی به کتاب و منابع اطلاعاتی، امکان یادگیری، گفت‌وگو، تعامل، تجربه فعالیت‌های فرهنگی و شکل‌گیری ایده‌های تازه نیز در آن وجود داشته باشد. بازگشت جامعه به کتابخانه با یک یا چند برنامه اتفاق نمی‌افتد. این یک مسیر مستمر است که به برنامه‌ریزی، تنوع خدمات، اعتمادسازی و شناخت نیازهای مخاطبان نیاز دارد. ما تلاش می‌کنیم قدم‌به‌قدم این ارتباط را تقویت کنیم و کتابخانه مرکزی را به فضایی تبدیل کنیم که حضور در آن برای گروه‌های مختلف جامعه جذاب، مفید و ارزشمند باشد.نغمه میلانی‌فر کیست؟نغمه میلانی‌فر، دانش‌آموخته مقطع دکتری رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی از دانشگاه تهران، در حال حاضر ریاست کتابخانه مرکزی استان خوزستان را بر عهده دارد.وی در طول فعالیت حرفه‌ای خود در حوزه کتابخانه‌های عمومی، علاوه بر مسئولیت‌های اجرایی و مدیریتی، در زمینه فعالیت‌های فرهنگی و پژوهشی مرتبط با ترویج فرهنگ مطالعه، توسعه کتاب‌خوانی و ارتقای جایگاه و کارکرد کتابخانه‌های عمومی نیز فعالیت داشته است.میلانی‌فر پیش از پذیرش مسئولیت ریاست کتابخانه مرکزی استان خوزستان، سابقه ریاست اداره کتابخانه‌های عمومی شهرستان حمیدیه را در کارنامه اجرایی خود داشته است.در دوره مدیریت وی در کتابخانه مرکزی استان خوزستان، گسترش فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی، تقویت برنامه‌های کودک و نوجوان، حمایت از محافل ادبی و فعالیت‌های کتاب‌محور، توسعه تعامل با نهادهای فرهنگی و شهری، ساماندهی خدمات کتابخانه و پیگیری مسائل عمرانی و زیرساختی از جمله محورهای مورد توجه بوده است.رویکرد مورد تأکید وی، حرکت از نگاه سنتی به کتابخانه و تقویت جایگاه آن به عنوان یک مرکز فرهنگی و اجتماعی فعال است؛ مرکزی که علاوه بر ارائه خدمات کتابخانه‌ای، زمینه حضور و مشارکت خانواده‌ها، کودکان و نوجوانان، دانشجویان، نویسندگان، شاعران، هنرمندان و سایر گروه‌های جامعه را فراهم کند.بر همین اساس، تقویت نقش اجتماعی کتابخانه، افزایش ارتباط با جامعه، جذب نسل جوان، توسعه مشارکت‌های فرهنگی و حرکت در مسیر تبدیل کتابخانه مرکزی استان خوزستان به یکی از مراکز پویا و اثرگذار فرهنگی استان از مهم‌ترین رویکردهای مدیریتی وی به شمار می‌رود.